

zpívání v krajině Komenského

sobota 20. února 2010 ... Nivnice, sál Beseda ... 18:00

průvodní slovo

01. Boršičané

*autor průvodního textu: Vlastimil Ondra
moderuje: Aleš Fuksa*

poté co dozpívají Boršičané, jde na podium moderátor a zahájí pořad:

Dobrý podvečer milí posluchači,
dovolte mi, abych vás opět po roce přivítal na tradičním nivnickém folklorním koncertu Zpívání v krajině Komenského. Program zahájil chodáckou písničkou mužský pěvecký sbor Boršičané.

I tentokrát se snažíme naše Zpívání pojmut tak, aby toto zpěvácké a muzikantské setkání nebylo jen prostým součtem několika písní, které odezní. A jaké tedy poselství chceme dnešním koncertem vyjádřit?

Když jsme včera připravovali sál a muži pověsili tu velkou fotografii, která teď visí na oponě za mnou, někdo utrousil: „Co to je?“ Chybí mně tam aspoň ten Komenský, když už sa to zpívání tak jmenuje.“

A vězte nebo ne, právě ten Komenský tam je a obrázek přesně vystihuje poselství dnešního koncertu, ve kterém chceme znovu zdůraznit, že ani sebelepší kantor či vedoucí zájmového kroužku nemůže nahradit v předávání lidové kultury rodiče.

Fotografie byla pořízena ve Strážnici v roce 2007, kdy děti s rodiči z Malé nivničky společně s Jiřím Pavlicou a Hradišťanem předvedli na Mezinárodním folklorním festivalu pořad Rodinné zpívání a muzicírování. Komenský stojí právě za těmi rodiči, kteří na fotografii tančí se svými ratolestmi. Je to náš Labyrint světa a ráj duše, naše Informatorium školy mateřské.

A nyní přichází děti z Malučké nivničky. Téměř všechny jsou školkového věku a budou péct chleba. A vědí přesně o čem zpívají a tančí. V minulém roce totiž se svými rodiči podnikli výpravu do Hluku na památkové domky a v jednom z nich všichni zadělali, mísili a hnětli chlebové těsto, upekli ho ve starodávné peci a potom si na něm pochutnali.

Je to náš Labyrint světa a ráj duše, naše Informatorium školy mateřské. Přichází Malučká nivnička.

02. Malučká nivnička

Když jsme viděli našeho prvního hosta hrát, oněměli jsme úžasem. Před námi nemuzicírovala jen cimbálová muzika s dokonalým zvukem, ale ti chlapi tak prožívali své hraní, že ve vypjatých momentech doslova tančili se svými nástroji kolem cimbálu. Zajímavá cesta dětstvím, primáše této muziky, k lidové písničce. Ale o tom vám řekne sám. Představujeme vám cimbálovou muziku Stanislava Gabriela z Babic.

03. CM Stanislava Gabriela

Rodiče vědí, nebo intuitivně tuší, že osobní kontakt s dítětem, čas strávený ve společné komunikaci, včetně estetické, má mimořádně kultivující efekt pro zdravou rodinnou atmosféru, pro mravní výchovu i věcné poznávání, pro fixaci kulturních potřeb i pro rozvoj mnohotvárné tvořivosti dětí, jejich fantazie a imaginace.

A právě zde vidíme nové, další pole působnosti dětských folklorních souborů v naší společnosti, která se ocitla v nových socio-ekonomických poměrech. Folklorní soubor a škola by neměly být hlavním zdrojem předávání kultury našeho národa. Měly by být pomocníkem rodičům. Myslíme, že budoucnost autentického šíření lidové kultury je ve spolupracujícím trojúhelníku RODIČE - FOLKLORNÍ SOUBOR - KOMUNITNÍ ŠKOLA, v jehož centru je DÍTĚ.

Musíme říct, že v posledních letech se v Nivnici začíná dařit tento model budovat. Velmi se změnil přístup rodičů k tomu, že jejich děti chodí do folklorního souboru. Už jen v uvozovkách nebalí jen dětem svačiny na vystoupení, ale přímo se s nimi účastní mnohého dění, které spočívá v mnohých výpravách do kraja i k tajemnosti domova. Malá nivnička je pak výsledkem několikaletého společného snažení rodičů i vedoucích Nivničky. Poslechněte si je. Budou vám teď chvíli zpívat o pávech. Těch tajuplných tvorech, které každoročně s napětím pozorují v zámeckém parku v Buchlovicích při festivalu česneku

04. Malá nivnička

Myšlenka dnešního pořadu vychází z poznání, jak málo času v současné době tráví rodiče s dětmi, jak málo s nimi hovoří, tím méně s dětmi doma zpívají nebo muzicírují.

Ochota ke hře u dítěte je totiž přítomna stále, stejně jako touha mít rodiče na dosah, přání zažít či uslyšet něco nového, stejně jako chuť donekonečna opakovat prožité a slyšené, to, co mu přináší libost, od jednoduchého rytmizovaného říkadla až po pohádku: příznačné je lpění na přesném znění podávaného textu, opravování, doplňování, dotazování, samostatné reprodukování, vymyšlení a variování, pohybové kreace i vstupování do rolí.

Ale i rodiče, kteří si čas na hru s dětmi najdou, narazí na problémy. Vždyť aktivita dospělého závisí na jeho úrovni znalostí textů (říkadel, básniček, pohádek, písniček...), jejich pamětného zvládnutí, výběru, způsobu reprodukce, schopnosti vymýšlet si, ochotě hrát si a bavit se s vlastním dítětem.

Náš další host si toto uvědomuje a i proto už vydal pro společné zpívání rodičů s dětmi dvě alba: Hrajeme si u maminky a Studánko rubínko. Určitě by nás všechny zajímalo, jak si doma Pavlicovi s Aničkou a Marečkem hrajete.

05. Jiří a Marek Pavlicovi

Chtěli jsme po Jiřím Pavlicovi ještě jednou zdůraznit tu nejdůležitější myšlenku dnešního koncertu, že totiž úplné předávání lidové kultury se odehrává pouze v rodinném kruhu a že je potřebné, aby se poklad naší ústní lidové slovesnosti dostával, dříve než na podia, zpět do rodin a byl využit pro ty nejdůležitější chvílky, které spolu rodiče a děti mohou prožívat. Proto jsme si pozvali ještě jednu velkou osobnost se svými dětmi a to z Hornácka. Bohužel však nemohli přijet a proto je na poslední chvíli zastoupili domácí. Přichází Ondrovi z Nivnice.

06. Vlastimil, Vojtěch a Běla Ondrovi

Abychom na Moravě vyvrátili mýtus, že v Čechách je folklor mrtvý, pozvali jsme si až z dalekých Strakonice muziku, která nás uchvátila při našich výpravách po vlastech českých nejen muzikanským umem, ale především opravdovým zanícením pro lidovou hudbu. A to jsou lidé prosím s ročníkem narození 1991 až 1996!

Jistě pro vás bude zajímavou informací, že dudačka ze Strakonice Zuzka Horňáková má tatínka ze Suché Lozi. Takže je tu vlastně jako doma.

A jak je to v Čechách? Zpívali jste si s rodiči?

07. Mladá dudácká muzika ze Strakonice

A po mladých muzikantech ze Strakonice přicházejí dětští muzikanti z Nivnice. A dobrou zprávou je, že jsou neméně zapálení pro muziku. Zahrají vám tři písničky. Ta první je Jede forman dolinú a je vzpomínkou na společný strážnický pořad s Hradišťanem, kde se stala titulní písní. Vidíte, tam ještě moc nemuzicírovali a dnes si s nimi snad zahraje i legendární primáš, ke kterému tehdy tak vzhlíželi.

08. Muzikaša . . . Jede forman dolinú Páslo dívča pávy

A po písničce o pávech ještě jednou k Muzikaši. V létě si děti usmyslely, že po vzoru legendární muziky Joženy Kubíka budou celé prázdniny hrát neděli co neděli v Nivnici u parku. A opravdu, stejně jako před téměř sto lety v Hrubé Vrbce se i toto léto naučili Nivničané přicházet do Komenského parku a poslouchat zkoušky Muzikaše. Lidé z uličky si nosili svoje legátky, další přijížděli na kolech a zastavovali i lidé náhodně projíždějící autem. Všichni poslouchali a pak se nechávali strhnout a zapojili se do zpěvu. Léto 2009 bylo v mnoha směrech požehnané. A jednu písničku, kterou se muzika naučila právě v Nivnici na ulici vám teď muzikaša zahraje.

08. Muzikaša . . . Sú rodiče

Boršičany tady nemusím představovat. I pro ně byl druhý rok jejich existence požehnaným. Dokonce spolu s Nivničkou vystoupili s velkým úspěchem v Národním divadle v Praze a světe div se, po pořadu Boršická svajba těch tisíc lidí ve Zlaté kapliče vstalo a aplaudovalo. Nyní je pořad Boršická svajba nominován folklorní akademií na cenu Foskar 2009 a chystá se její uvedení i v Boršicích.

Ale to nás dnes ani tak moc nezajímá. Jak se v tvém dětství muzicírovalo v Boršicích u Blatnice, Víto Hrabale?

09. Boršičané

10. Boršičané a Nivnička

11. Mladá dudácká muzika ze Strakonice

12. CM Stanislava Gabriela

Děkujeme, že jste na dnešní koncert Zpívání v krajině Komenského přišli. Věříme, že vás zaujalo dnešní zaměření koncertu a že by z něho měl radost i náš velký rodák Komenský.

Zazpívejme si všichni společně na rozloučenou nivnickou hymnu...

13. Za Nivnicú na vysokém kopci

Dnes jsme pořád mluvili o významu společných chviliek rodičů doma s dětmi. Nechcete si hned zítra se svými dětmi více než kdy jindy povykládat, zazpívat, zatančit či přečíst knížku? Pokud to udělá aspoň jeden z vás, dnešní koncert měl smysl.

Nashledanou, dá-li Pán Bůh, zase za rok, opět první sobotu po Popelčnickém středě.